

Åmåls kommun

Revisorerna

2013-11-04

Till: Kommunstyrelsen, Vård- och omsorgsnämnden och Barn- och utbildningsnämnden

För kännedom: Kommunfullmäktige

Revisionsrapport kommunens informationsansvar för ungdomar upp till 20 år

Vi har med stöd av sakkunnigt biträde från KPMG granskat hur Åmåls kommun uppfyller skollagens krav på informationsansvar, tidigare uppföljningsansvar, för ungdomar mellan 16 och 20 år. Kommunernas informationsansvar innebär en skyldighet för kommunen att hålla sig informerad om hur ungdomar mellan 16 och 20 år är sysselsatta, om de inte går i gymnasieskolan. Syftet med att samla in den här informationen är att kunna erbjuda individuella åtgärder till unga som varken arbetar eller studerar och som saknar en gymnasieutbildning.

I granskningen ^här det framkommit att vård- och omsorgsnämnden och barn- och utbildningsnämnden delar ansvaret avseende kommunens informationsansvar för ungdomar. Dock visar granskningen att det saknas ett politiskt fattat beslut om var ansvaret för informationsansvaret ska vara placerat i kommunen. I övrigt har inte heller några andra formella beslut fattats i någon av nämnderna om hur rutiner och riktlinjer för ansvaret skall uppfyllas. Inom gymnasieskolan har en handlingsplan utarbetats för informationsansvaret som, utöver barn- och utbildningsnämndens förvaltning, även omfattar verksamheter inom vård- och omsorgsnämnden och kommunstyrelsen.

Vår bedömning är att gymnasieskolan idag tar ett ansvar för arbetet med informationsansvaret och uppföljningar har gjorts av vilka ungdomar som omfattas, men rutiner för hur ofta det skall ske eller hur det skall dokumenteras kan utvecklas. Vår sammanfattande bedömning är därför att styrning och uppföljning brister och att lagens krav inte uppfylls avseende kommunens informationsansvar för ungdomar upp till 20 år.

Vi menar därför att kommunen först bör besluta formellt om vilken nämnd eller nämnder som ansvarar för informationsansvaret i Åmåls kommun. Utifrån detta bör ansvarig nämnd tillse att det fastställs:

- Mål, handlingsplaner och prioriteringar för denna verksamhet.
- En dokumenterad ansvarsfördelning.
- Rutiner för samverkan mellan kommunens olika förvaltningar samt hur sekretessen ska hanteras.
- Rutiner för uppföljningar och återrapportering till nämnd och ansvariga chefstjänstemän.

I övrigt hänvisar vi till rapporten i sin helhet i den bilagda revisionsrapporten

Åmåls kommun

2013-11-04

Revisorerna

Vi önskar att kommunstyrelsen, vård- och omsorgsnämnden och barn- och bildningsnämnden senast den 31 januari 2014 inkommer med kommenterar till ovanstående iakttagelser och rekommendationer.

För kommunrevisionen

Bengt Hansson

Ordförande/ revisor

Inga Engström

Revisor

Åmåls kommun

Informationsansvar
ungdomar 16 – 19 år
Revisionsrapport

KPMG AB
2013-11-04
Antal sidor: 12

Innehåll

1.	Sammanfattning	1
2.	Bakgrund	3
3.	Syfte	3
4.	Avgränsning	3
5.	Revisionskriterier	3
6.	Ansvarig nämnd/styrelse	4
7.	Metod	4
8.	Projektorganisation	4
9.	Resultat	4
9.1	Lagstiftning	4
9.2	Lokala riktlinjer och styrdokument	5
9.2.1	Vår bedömning	6
9.3	Statistik	6
9.3.1	Vår bedömning	7
9.4	Styrning, organisation och ansvarsfördelning	8
9.4.1	Vår bedömning	8
9.5	Upptäckt, insatser som erbjuds och uppföljning	9
9.5.1	Vår bedömning	11

1. Sammanfattning

Vi har av Åmåls kommuns revisorer fått i uppdrag att granska hur kommunen arbetar för att uppfylla skollagens krav på informationsansvar (tidigare benämnt som uppföljningsansvar) för ungdomar från 16 och till och med 19 år.

Kommunernas informationsansvar innebär en skyldighet för kommunen att hålla sig informerad om hur ungdomar mellan 16 och 20 år är sysselsatta om de inte går i gymnasieskolan. Syftet med att samla in den här informationen är att kunna erbjuda individuella åtgärder till unga som varken arbetar eller studerar och som saknar en gymnasieutbildning. Informationsansvaret är därmed en viktig del i arbetet för att bekämpa ungdomsarbetslösheten och förhindra att ungdomar som avbryter sina studier fastnar i ett långvarigt utanförskap. Lagen innebär inte någon skyldighet att erbjuda särskilda insatser.

Skolverket har i rapporten *"Vad gör kommunerna för ungdomar som inte går i gymnasieskolan? En rapport om det kommunala informationsansvaret"*, påtalat vikten av att det i kommunen finns en tydlig ansvarsfördelning och avsatta resurser och en handlingsplan för hur kommunen ska arbeta med ungdomarna för att underlätta ett strukturerat och långsiktigt arbete. Det betonas också att det är angeläget att ha en organisation för samverkan inom kommunen vilket framför allt har betydelse för möjligheterna att erbjuda åtgärder.

Vår övergripande bedömning är att det idag är otydligt vilken nämnd som har det politiska ansvaret för informationsansvaret i Åmåls kommun, idag finns ingen som arbetar övergripande med frågan och kan ge en helhetsbild av situationen i kommunen. Vi har även funnit brister i den interna kontrollen, då det saknas mål för informationsansvaret, rutiner för uppföljning och samverkan i frågan samt rutiner för hur sekretessen ska hanteras .

Vi kan konstatera att det är otydligt var i kommunen det politiska ansvaret för frågan ligger. Som ett resultat av detta saknas också en dokumenterad ansvarsfördelning för arbetet med informationsansvaret. Inom kommunen finns en handlingsplan som är framarbetade i samverkan mellan gymnasieskolan och IFO. I denna saknas dock tydliga mål för arbetet och den är inte politiskt fastställd. Det sker ej heller någon strukturerad uppföljning från ansvarig nämnd i denna fråga.

Vårt intryck är att det finns ambitiösa verksamheter som erbjuder ungdomar som omfattas av informationsansvaret insatser i form av introduktionsprogrammen och projektet Arenaungdom men det saknas samordning mellan dessa. Vi menar att Karlbergsgymnasiet arbetar på ett medvetet sätt och tar ett ansvar för att följa upp de ungdomar som omfattas av informationsansvaret samt arbetar för att erbjuda dem sysselsättning, främst genom studier eller praktik inom ramen för introduktionsprogrammen på gymnasieskolan.

På liknande sätt arbetar Arenaungdom med ungdomar. Samverkan sker idag mellan kommunens olika förvaltningar på två olika håll och vår bedömning är att denna samverkan i högre utsträckning än i dag kan samordnas. Avsaknaden av ett strukturerat arbete, menar vi, kan leda till att ungdomar faller mellan stolarna.

Det finns ingen systematiserad informationsinsamling över vilka ungdomar som omfattas av informationsansvaret, med register samt statistik över vilka ungdomar som tackar ja eller nej till erbjudna insatser. Ovanstående innebär att det är idag oklart hur många ungdomar som berörs och vad deras sysselsättning är, vilket anges i Skollagen att kommunen är skyldig att hålls sig informerad om.

Vi menar därför att kommunen först bör formellt besluta om vilken nämnd eller nämnder som ansvarar för informationsansvaret i Åmåls kommun. Utifrån detta bör ansvarig nämnd tillse att det fastställs:

- En dokumenterad ansvarsfördelning.
- Mål, handlingsplaner och prioriteringar för denna verksamhet.
- Rutiner för samverkan mellan kommunens olika förvaltningar samt hur sekretessen ska hanteras.
- Rutiner för uppföljningar och återrapportering till nämnd och ansvariga chefstjänstemän.

2. Bakgrund

Vi har av Åmåls kommuns revisorer fått i uppdrag att granska hur kommunen lever upp till sitt informationsansvar (tidigare benämnt som uppföljningsansvar) för ungdomar under 20 år. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2013.

Ungdomars möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden försvåras betydligt om de inte har genomgått och avslutat gymnasiestudier.

I skollagen anges att en hemkommun löpande skall hålla sig informerad om sysselsättningen för de ungdomar upp till 20 år som uppfyllt sin skolplikt men som inte fullföljt gymnasieskolan och inte bedriver studier där. Skolverket har påtalat vikten av att det i kommunen finns en tydlig ansvarsfördelning och avsatta resurser samt en handlingsplan för hur kommunen ska arbeta med ungdomarna för att underlätta ett strukturerat och långsiktigt arbete. Det betonas också att det är angeläget att ha en organisation för samverkan inom kommunen vilket framför allt har betydelse för möjligheterna att erbjuda åtgärder.

Mot bakgrund av ovanstående samt utifrån revisorernas *riskbedömning* anser Åmåls kommuns revisorer att det finns en risk att kommunens informationsansvar inte hanteras på ett ändamålsenligt vis och bedömer därför att en granskning inom området ska genomföras.

3. Syfte

Det övergripande syftet med granskningen har varit att bedöma om och i vilken utsträckning kommunen erbjuder insatser för ungdomar mellan 16 och 20 år som ej går på något gymnasieprogram. Vi har därför granskat;

- Hur stor andel av de ungdomar upp till 20 år som uppfyllt sin skolplikt, går ej på något gymnasieprogram
- Om ansvarsfördelningen för dessa ungdomar är tydlig.
- Om det finns upparbetade rutiner för att följa upp deras sysselsättning.
- Vilka insatser görs för dessa ungdomar.

4. Avgränsning

Granskningen har omfattat barn- och utbildningsnämndens, kommunstyrelsens och vård- och omsorgsnämndens samverkan kring åtgärder för att klara informationsansvaret för ungdomar mellan 16 och 20 år som inte har pågående eller avslutade gymnasiestudier.

5. Revisionskriterier

Vi har bedömt om verksamheten uppfyller;

- Skollagen (2010:800) kapitel 29 § 9
- Socialtjänstlag (2001:453) 2 kap. 1 § samt 5 kap. 1 §
- Kommunernas informationsansvar, en guide om lagstiftning, ekonomi och insatser för ungdomar som varken arbetar eller studerar, SKL 2012
- ”Vad gör kommunerna för ungdomar som inte går i gymnasieskolan? En rapport om det kommunala informationsansvaret, Skolverket
- Fullmäktige beslut
- Interna regelverk och policys

6. Ansvarig nämnd/styrelse

Granskningen har avsett barn- och utbildningsnämnden.

7. Metod

Granskningen har utförts genom:

- Dokumentstudie av relevanta dokument
- Intervjuer med berörda tjänstemän och politiker

8. Projektorganisation

Granskningen har utförts av Anna Tång, *konsult*, under ledning av Anders Naeslund, *certifierad kommunal revisor*.

9. Resultat

9.1 Lagstiftning

Det kommunala informationsansvaret infördes i skollagen 2005. I Skollagen från år 2011 anges bestämmelsen om det kommunala informationsansvaret i lagens 29:e kapitel

”Information om icke skolpliktiga ungdomar

9§ En hemkommun ska löpande hålla sig informerad om hur de ungdomar i kommunen som fullgjort sin skolplikt men som inte fyllt 20 år är sysselsatta i syfte att kunna erbjuda dem lämpliga individuella åtgärder. Kommunens skyldighet enligt första stycket omfattar inte de ungdomar som genomför eller har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskola, nationella eller specialutformade program i gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning.”

Syftet med lagstiftningen är inte att kontrollera ungdomars sysselsättning utan säkerställa att berörda erbjuds individuellt lämpliga åtgärder. Lagregleringen innebär därmed en skyldighet att regelbundet hålla sig informerad om hur de personer som har fyllt 16 men inte 20 år och som är folkbokförda i kommunen sysselsätter sig, om de inte går i eller har avslutat gymnasieskolan. Eftersom informationsansvaret regleras i skollagen har Skolinspektionen ett tillsynsansvar för att kommunerna lever upp till lagens krav. Det är i sammanhanget viktigt att understryka att kommunens gymnasiestudier är frivilliga och kommunen har ingen rättighet att på något vis tvinga en person, som fullföljt grundskolan, till vidare studier.

Genom att hämta in informationen löpande kan kommunen fånga upp elever som hoppar av sin gymnasieutbildning under läsårets gång. Går eleven i en fristående gymnasieskolan, eller i en skola i en annan kommun, är skolan skyldig att snarast meddela hemkommunen om eleven avbryter sin utbildning.

För en elev som har avbrutit sin utbildning på gymnasiet har skolan inte längre något formellt ansvar. Då träder istället kommunens ansvar inom ramen för det kommunala informationsansvaret och socialtjänstlagen in, liksom Arbetsförmedlingens ansvar för arbetsmarknadsinsatser.

Enligt socialtjänstlagens andra kapitel 1 § har kommunen det yttersta ansvaret för att alla som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver, vilket även omfattar barn och unga. Enligt femte kapitlet 1 §, i samma lag, ska socialtjänsten verka för att barn och ungdomar växer upp under trygga och goda förhållanden.

Från och med juli år 2011 anges i den nya Skollagens 15 kap 7 § att kommunen är skyldig att erbjuda gymnasieutbildning i form av nationella program, som är yrkesprogram, högskoleförberedande program eller introduktionsprogram. Det innebär att det tidigare individuella programmet inte längre finns kvar utan ersätts i stället av fem olika *introduktionsprogram* vilka är följande;

- Preparandutbildning
- Programinriktat individuellt val
- Yrkesintroduktion
- Individuellt alternativ
- Språkintröduktion

9.2 Lokala riktlinjer och styrdokument

I vår granskning har det framkommit att det finns en handlingsplan för arbetet med informationsansvaret i Åmåls kommun som arbetats fram i samverkan mellan gymnasiet och kommunens individ- och familjeomsorg. Handlingsplanen är daterad till maj år 2013 och undertecknad av ansvarig rektor vid Karlbergsgymnasiet. Den är inte antagen på en politisk nivå,

men har presenterats vid ett gemensamt möte för barn- och utbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden.

I handlingsplanen finns inga politiskt antagna mål men vid våra intervjuer framkom att målet med arbetet är att minska ungdomsarbetslösheten och förhindra att ungdomar hamnar i ett långvarigt utanförskap, vilket även kan utläsas av handlingsplanen. Målen följs inte upp och utvärderas och ingen återrapportering görs till ansvariga chefer och politiker. Vid våra intervjuer framkom att ansvariga chefer hålls löpande informerade i frågan ändå, genom den vardagliga dialogen på gymnasieskolan, men någon strukturerad uppföljning och återrapportering sker inte.

9.2.1 Vår bedömning

I SKL's rapport om informationsansvaret anges att politiskt förankrade mål och riktlinjer för arbetet med informationsansvaret är av stor vikt för ett framgångsrikt arbete. Vi har i vår granskning inte funnit att handlingsplanen och dess mål är antagna politisk. Vår bedömning är att den bör antas politiskt och att man tydliggör vilka mätbara mål som ska följas upp gällande informationsansvaret i kommunen. Både uppföljning och återkoppling avseende hur många som omfattas av informationsansvaret samt hur kommunen klarar att erbjuda sysselsättning till dessa ungdomar bör ske till ansvariga politiker och chefstjänstemän och på ett mer strukturerat sätt än idag.

9.3 Statistik

För att få en bild av vilka förutsättningar eleverna i Åmåls kommun har för att läsa vidare på gymnasieskolans nationella program samt för att få en överblick av hur många ungdomar som kan falla inom ramen för informationsansvaret, så har vi sammanställt statistik¹ i nedanstående tabell. Vi har valt att jämföra Åmåls kommun med kommunerna, i Västra Götalands län samt riket.

Elevens meritvärde är summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg. Det möjliga maxvärdet för varje enskild elev är 320 poäng. Man kan anta att det finns ett samband mellan meritvärde från grundskolan och fullföljd gymnasieutbildning. I nedanstående diagram kan man se det genomsnittliga meritvärdet för elever som lämnar åk 9

¹ Kolada hämtat 2013-07-03

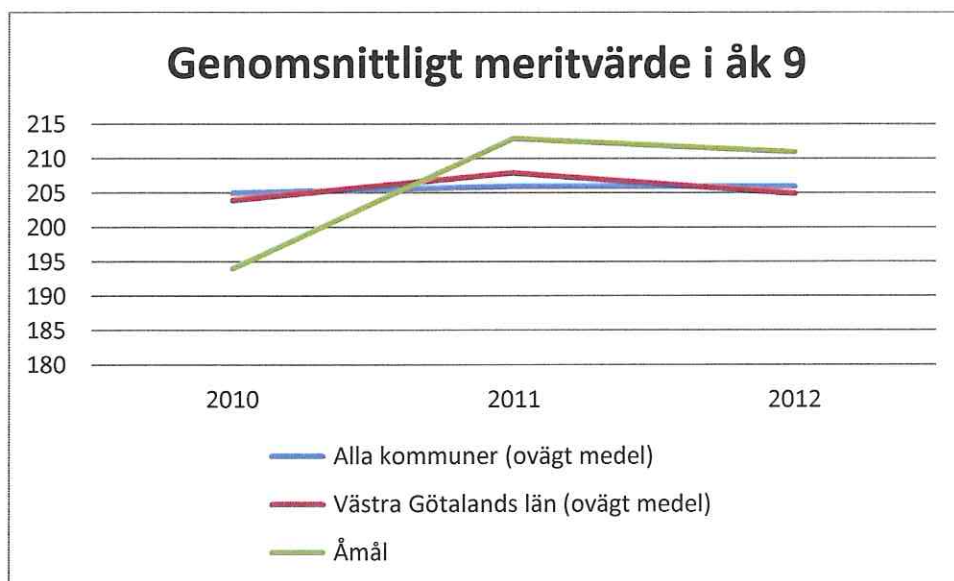

Diagram 1. Diagrammet visar det genomsnittliga meritvärdet för elever i årskurs 9 år 2010-2012 i Åmåls kommun, Västra Götalands län samt riket.

I nedanstående diagram kan vi utläsa hur stor andel av eleverna som lämnar åk 9 som är behöriga till gymnasieskolans nationella program, det vill säga lägst betyget godkänt i ämnena svenska, eller svenska som andraspråk, engelska och matematik.

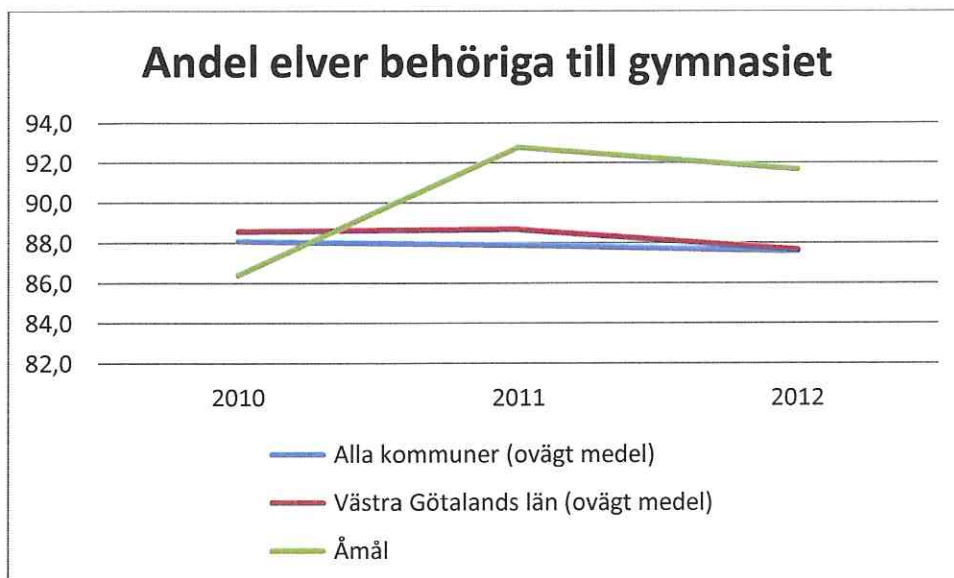

Diagram 2. Diagrammet visar andelen elever i årskurs 9 som är behöriga till gymnasiet år 2010-2012 i Åmåls kommun, Västra Götalands län samt riket.

9.3.1 Vår bedömning

Av diagram 1 kan vi konstatera att eleverna i Åmåls kommun har ett genomsnittliga meritvärde år 2012, som ligger högre än genomsnittet i Västra Götalands län och i riket. Diagram 2 visar att

Åmåls kommun har en högra andel elever i årskurs 9 som är behöriga till gymnasiet än jämförelsegrupperna.

9.4 Styrning, organisation och ansvarsfördelning

Vid vår granskning har vi efterfrågat ansvarsfördelningen avseende informationsansvaret. Vid våra intervjuer har det framkommit att det inte finns någon uttalad ansvarsfördelning för informationsansvaret i Åmåls kommun utan det praktiska arbetet anses ingå i uppdraget för den programansvarige för introduktionsprogrammen (IM) vid Karlsbergsgymnasiet inom barn- och utbildningsnämnden. Den programansvarige lyder under en utav de två rektorer som arbetar vid gymnasiet och som i sin tur är direkt underställda barn- och utbildningschefen inom nämnden. Detta anses vara logiskt då flera utav de ungdomar som omfattats av informationsansvaret deltar i något av programmen. Vi har dock inte funnit någon dokumentation som styrker denna ansvarsfördelning. Uppdraget ska enligt uppgifter ingå i den programansvariges tjänst och några ytterligare resurser för arbetet med informationsansvaret finns inte avsatta.

Vi har i vår granskning också efterfrågat var det politiska ansvaret avseende informationsansvaret men det finns inte någon skriftlig ansvarsfördelning eller liknande. Vid våra intervjuer har det framkommit att det finns ett delat politiskt ansvar i frågan mellan barn- och utbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden. Dessa två nämnder har under 2013 infört gemensamma sammanträden för frågor som kräver samverkan mellan de två förvaltningarna. Informationsansvaret är en utav de frågor som behandlats i detta forum. Ur barn- och utbildningsnämndens internkontrollplan för år 2013 återfinns Uppföljningsansvaret för ungdomar under 20 år som en kontrollpunkt som ska följas upp under året. Vid tidpunkten för granskningen var dock inte denna kontroll genomförd, enligt uppgift ska den tas upp vid barn- och utbildningsnämndens sammanträde i oktober.

I våra intervjuer med representanter från gymnasieskolan ~~har det~~ har det framkommit att samverkan kring enskilda ungdomar sker mellan IFO inom vård- och omsorgsnämnden och elevhälsa och programansvarig för IM på gymnasieskolan inom barn- och utbildningsnämnden. Gymnasieskolan samverkar även med Arenaungdom som är placerad inom kommunens integrations- och arbetsmarknadsförvaltning (IAF) inom kommunstyrelsen.

Arenaungdom samverkar kring enskilda ungdomar som omfattas av informationsansvaret genom IFO inom vård- och omsorgsnämnden, enheten för försörjningsstöd inom IAF, kommunstyrelsen och Arbetsmarknadsförmedlingen. Viss samverkan sker även med gymnasieskolans introduktionsprogram enligt ovan.

9.4.1 Vår bedömning

Skolverket har i rapporten *"Vad gör kommunerna för ungdomar som inte går i gymnasieskolan? En rapport om det kommunala informationsansvaret"*, påtalat vikten av att det i kommunen finns en tydlig ansvarsfördelning och avsatta resurser och en handlingsplan för hur kommunen ska arbeta med ungdomarna för att underlätta ett strukturerat och långsiktigt arbete.

Ur SKL's rapport *Kommunernas informationsansvar, en guide om lagstiftning, ekonomi och insatser för ungdomar som varken arbetar eller studerar*, menar man att även om

informationsansvaret regleras i skollagen är det inte alltid gymnasieskolan och dess nämnd som ska bära det politiska ansvaret för frågan. Rapporten ger exempel på kommuner som har lagt ansvaret utanför skolan, exempelvis under arbetsmarknadsförvaltningen, hos individ- och familjeomsorgen eller direkt under kommunstyrelsen.

Arbetet med att uppfylla informationsansvaret sker i Åmåls kommun inom olika förvaltningar och enheter främst via programansvarig för IM på Karlbergsgymnasiet som finns organiserat under barn- och utbildningsnämndens ansvarsområde. Vår granskning visar även att dessa ungdomar omfattas av det arbete som bedrivs inom IAF's verksamhetsområde inom kommunstyrelsen. Viss samverkan sker idag mellan dessa förvaltningar och båda förvaltningarna samverkar separat med kommunens individ- och familjeomsorg (IFO) inom vård- och omsorgsnämnden.

Vi har dock ej funnit någon ansvarsfördelning som på något sätt dokumenterad barn- och utbildningsnämndens, vård- och omsorgsnämndens eller kommunstyrelsen ansvar för informationsansvaret. Gällande den samverkan som sker mellan förvaltningarna saknas också rutiner. Inom ramen för barn- och utbildningsnämndens internkontroll finns informationsansvaret som ett kontrollmoment 2013, vilket är bra.

För att tydliggöra ansvarsfördelningen anser vi att kommunen bör besluta om var det politiska ansvaret för frågan ska ligga och dokumentera denna. Vår bedömning är också att skriftliga rutiner för samverkan kring informationsansvaret mellan kommunens olika förvaltningar bör arbetas fram. Samverkan bör även samordnas mellan de olika förvaltningarna. Med dagens arbetssätt finns risk för att vissa ungdomar hamnar mellan stolarna eller att dubbelarbete kring vissa ungdomar sker.

9.5 Upptäckt, insatser som erbjuds och uppföljning

Utifrån våra intervjuer har det framkommit att samordnaren för IM får information om vilka ungdomar som omfattas av informationsansvaret på flera olika sätt. De vanligaste är:

1. Studie- och yrkesvägledare på grundskolan, när elever som lämnar åk 9 ej är behöriga till nationella program
2. Ungdomssekreterare vid IFO, när de får reda på att en ungdom som är bosatt i kommunen inte går i skolan eller deltar i annan åtgärd
3. Via ungdomen eller dennes familj som själva tar kontakt
4. Samordnaren på IAF(Integrations- och arbetsmarknadsförvaltningen), när asylsökande eller kommunplacerade familjer med tonåringar kommer till Åmål via Migrationsverket
5. När debiteringar för den interkommunala ersättningen mellan gymnasieskolor sker och man upptäcker att elever som är folkbokförda i Åmål men studerar på gymnasiet i andra kommuner inte faktureras Åmåls kommun längre.
6. Avstämningar mot folkbokföringsregistret av expeditionen på Karlbergsgymnasiet vid misstanke eller signaler om att en ny ungdom har flyttat in i kommunen som inte studerar

I den handlingsplan som finns framgår att upptäckt sker genom punkt 1, 2 eller 6. Det finns dock risk för att man ej kan fånga upp alla ungdomar som är aktuella t ex nyinflyttade som inte vill ge sig till känna. Vid våra intervjuer framkom att ansvariga tjänstemän tycker det är svårt att hålla sig informerad om ungdomar som är folkbokförda i Åmåls kommun men som studerar i t.ex. Karlstad eller andra kommuner i Fyrbodal. Åmåls kommun är en kommun där många ungdomar väljer att studera på annan ort och då ökar antalet elever som kan välja att avsluta sina studier och som kommunen inte per automatik då får information om. Det är då upp till den gymnasieskola där eleven avslutar sina studier att informera hemkommunen om detta, vilket inte alltid sker.

När samordnaren för IM får kunskap om att någon ungdom omfattas av informationsansvaret sker alltid en första kontakt via telefon till ungdomen själv eller någon annan i dennes familj. Oftast får man kontakt på detta sätt och kan på så vis boka in en tid om intresse finns för att diskutera vilka insatser som kommunen kan erbjuda. De allra flesta som samordnaren får kontakt med vill delta på ett första möte men ibland är inte ungdomen intresserad. Då gör samordnaren en anteckning om detta och ber att få återkomma inom tre månader igen för att stämma av situationen då. Om samordnaren inte får kontakt via telefon så skickas ett brev ut till folkbokföringsadressen som beskriver vilka möjligheter skolan erbjuder, samt kontaktuppgifter till skolan, detta görs också var tredje månad om man inte får kontakt med ungdomen.

I första hand erbjuds alltid en plats på någon av gymnasieskolans fem olika introduktionsprogram, dessa kan läsas i annan kommuns regi. Andra alternativ för dessa elever kan vara praktik eller insatser via arbetsmarknadsenhetens Arenaungdom eller insatser av socialtjänsten. Arenaungdom är ett projekt som finansieras av den europeiska socialfonden och drivs i samverkan med Åmåls, Bengtsfors och Dals-Eds kommuner. Projektet pågår mellan år 2011-2013 och vänder sig till ungdomar i åldern 16-25 år som har en längre väg att gå för att nå självförsörjning och som har flera myndighetskontakter. Arenaungdom ska kunna lämna information, ge råd och stöd, erbjuda insatser och aktivera nödvändiga myndighetsinsatser för ungdomar.

Vid våra intervjuer framkom att samverkan sker mellan elevhälsan på grundskolan och gymnasiet, samordnare för IM och ungdomssekreterarna vid IFO om enskilda ungdomar som omfattas av informationsansvaret. Möten hålls cirka var femte vecka. Dock saknas rutiner för samtycke om att häva sekretessen kring dessa ungdomar och idag förs samtal om dem utan samtycke. Extern samverkan med i detta forum t.ex. Arbetsmarknadsförmedlingen sker mycket sällan.

Arenaungdom samverkar främst med, IFO inom vård- och omsorgsnämnden, enheten för försörjningsstöd inom IAF, kommunstyrelsen och Arbetsmarknadsförmedlingen. Viss samverkan sker även med gymnasieskolans introduktionsprogram enligt ovan. Med samtliga aktörer sker regelbundna träffar. Rutiner för samtycke för lättnad av sekretess och framtagna och dessa används av samtliga aktörer.

Informationen om hur många ungdomar som omfattas av informationsansvaret uppdateras inte då det idag inte finns något register över hur många ungdomar som omfattas och vilka insatser de erbjudits. Dock görs nya sökningar cirka två gånger per termin av expeditionen på Karlsbergsgymnasiet för att se om det finns någon inflyttad ungdom som inte studerar. Det för heller ingen statistik över hur många ungdomar som kontaktats under läsåret men vid våra intervjuer framkom det att från läsårets början i slutet av augusti fram till tiden för vår granskning

har ett tiotal ungdomar kontaktats. Vid våra intervjuer framkom att det idag är cirka 40 ungdomar som deltar i något av programmen på IM.

9.5.1 Vår bedömning

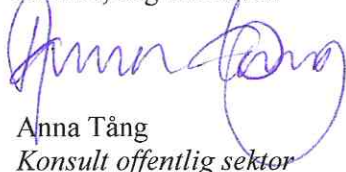
Enligt skollagen ska en hemkommun ska löpande hålla sig informerad om hur de ungdomar i kommunen som fullgjort sin skolplikt men som inte fyllt 20 år är sysselsatta i syfte att kunna erbjuda dem lämpliga individuella åtgärder. I Åmåls kommun finns ingen helhetsbild och uppfattning om hur många ungdomar detta röra sig om. Vår bedömning är att gymnasieskolan via samordnaren för IM tar ansvaret för att i möjligaste mån tillse att de ungdomar mellan 16 och 19 år som inte har avslutat gymnasieskolan har en sysselsättning främst genom introduktionsprogrammen på gymnasieskolan.

Ett register över vilka ungdomar som omfattas av informationsansvaret och vilka åtgärder de erbjudits samt statistik om hur många som har kontaktats skulle innebära att man följer skollagens krav enligt ovanstående. Vår bedömning är att rutinen för upptäckt bör revideras så att den även omfattar de tillvägagångssätt som framkom vid våra intervjuer. Registerjämförelser mellan folkbokföringsregistret och skolan verksamhetssystem bör genomföras med en planerad regelbundenhet under året och inte bara vid misstanke om att någon ungdom är nyinflyttad.

I SKL's rapport framgår att i propositionen till den nya skollagen, betonas att de insatser som erbjuds inte behöver handla om utbildning och att samverkan med andra verksamheter, som socialtjänsten och de statliga arbetsmarknadsmyndigheterna, därför är av vikt. Kommunerna ansvarar för att erbjuda alla ungdomar gymnasieutbildning och Arbetsförmedlingen ansvarar för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Ungdomar som inte studerar kan därför vara aktuella både inom kommunen och Arbetsförmedlingen. Därför är vår bedömning att det är viktigt att få till stånd en fungerande samverkan med Arbetsförmedlingen, vilket inte sker idag. Samverkan med socialtjänsten och arbetsmarknadsenheten kan utvecklas och formaliseras. Vid samverkan kring enskilda individer mellan kommunens förvaltningar eller externt avseende informationsansvaret är vår bedömning att rutiner för samtycke för att häva sekretessen måste framarbetas. Med dagens arbetssätt bryter man mot gällande sekretesslagar.

Rutiner bör fastställas för återrapportering till barn- och utbildningsnämnden avseende hur många som omfattas av informationsansvaret samt hur kommunen klarar att erbjuda sysselsättning till dessa ungdomar.

KPMG, dag som ovan

Anna Tång
Konsult offentlig sektor